ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ നവമസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ നവമസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
തസ്യാം വിദർഭോഽജനയത് പുത്രൗ നാമ്നാ കുശക്രഥൗ ।
തൃതീയം രോമപാദം ച വിദർഭകുലനന്ദനം ॥ **1** ॥

രോമപാദസുതോ ബഭ്രുർബഭ്രോഃ കൃതിരജായത ।
ഉശികസ്തത്സുതസ്തസ്മാച്ചേദിശ്ചൈദ്യാദയോ നൃപ ॥ **2** ॥

ക്രഥസ്യ കുന്തിഃ പുത്രോഽഭൂദ് ധൃഷ്ടിസ്തസ്യാഥ നിർവൃതിഃ ।
തതോ ദശാർഹോ നാമ്നാഭൂത് തസ്യ വ്യോമഃ സുതസ്തതഃ ॥ **3** ॥

ജീമൂതോ വികൃതിസ്തസ്യ യസ്യ ഭീമരഥഃ സുതഃ ।
തതോ നവരഥഃ പുത്രോ ജാതോ ദശരഥസ്തതഃ ॥ **4** ॥

കരംഭിഃ ശകുനേഃ പുത്രോ ദേവരാതസ്തദാത്മജഃ ।
ദേവക്ഷത്രസ്തതസ്തസ്യ മധുഃ കുരുവശാദനുഃ ॥ **5** ॥

പുരുഹോത്രസ്ത്വനോഃ പുത്രസ്തസ്യായുഃ സാത്വതസ്തതഃ ।
ഭജമാനോ ഭജിർദിവ്യോ വൃഷ്ണിർദേവാവൃധോഽന്ധകഃ ॥ **6** ॥

സാത്വതസ്യ സുതാഃ സപ്ത മഹാഭോജശ്ച മാരിഷ ।
ഭജമാനസ്യ നിമ്ലോചിഃ കിങ്കിണോ ധൃഷ്ടിരേവ ച ॥ **7** ॥

ഏകസ്യാമാത്മജാഃ പത്ന്യാമൻയസ്യാം ച ത്രയഃ സുതാഃ।
ശതാജിച്ച സഹസ്രാജിദയുതാജിദിതി പ്രഭോ ॥ **8** ॥

ബഭ്രുർദേവാവൃധസുതസ്തയോഃ ശ്ലോകൗ പഠന്ത്യമൂ।
യഥൈവ ശൃണുമോ ദൂരാത് സമ്പശ്യാമസ്തഥാന്തികാത് ॥ **9** ॥

ബഭ്രുഃ ശ്രേഷ്ഠോ മനുഷ്യാണാം ദേവൈർദേവാവൃധഃ സമഃ।
പുരുഷാഃ പഞ്ചഷഷ്ടിശ്ച ഷട് സഹസ്രാണി ചാഷ്ട ച ॥ **10** ॥

യേഽമൃതത്വമനുപ്രാപ്താ ബഭ്രോർദേവാവൃധാദപി।
മഹാഭോജോഽപി ധർമാത്മാ ഭോജാ ആസംസ്തദൻവയേ ॥ **11** ॥

വൃഷ്ണേഃ സുമിത്രഃ പുത്രോഽഭൂദ് യുധാജിച്ച പരന്തപ।
ശിനിസ്തസ്യാനമിത്രശ്ച നിമ്നോഽഭൂദനമിത്രതഃ ॥ **12** ॥

സത്രാജിതഃ പ്രസേനശ്ച നിമ്നസ്യാപ്യാസതുഃ സുതൗ।
അനമിത്രസുതോ യോഽൻയഃ ശിനിസ്തസ്യാഥ സത്യകഃ ॥ **13** ॥

യുയുധാനഃ സാത്യകിർവൈ ജയസ്തസ്യ കുണിസ്തതഃ।
യുഗന്ധരോഽനമിത്രസ്യ വൃഷ്ണിഃ പുത്രോഽപരസ്തതഃ ॥ **14** ॥

ശ്വഫൽകശ്ചിത്രരഥശ്ച ഗാന്ദിൻയാം ച ശ്വഫൽകതഃ।
അക്രൂരപ്രമുഖാ ആസൻ പുത്രാ ദ്വാദശ വിശ്രുതാഃ ॥ **15** ॥

ആസംഗഃ സാരമേയശ്ച മൃദുരോ മൃദുവിദ് ഗിരിഃ।
ധർമവൃദ്ധഃ സുകർമാ ച ക്ഷേത്രോപേക്ഷോഽരിമർദനഃ ॥ **16** ॥

ശത്രുഘ്നോ ഗന്ധമാദശ്ച പ്രതിബാഹുശ്ച ദ്വാദശ।
തേഷാം സ്വസാ സുചീരാഖ്യാ ദ്വാവക്രൂരസുതാവപി ॥ **17** ॥

ദേവവാനുപദേവശ്ച തഥാ ചിത്രരഥാത്മജാഃ।
പൃഥുർവിദൂരഥാദ്യാശ്ച ബഹവോ വൃഷ്ണിനന്ദനാഃ ॥ **18** ॥

കുകുരോ ഭജമാനശ്ച ശുചിഃ കംബലബർഹിഷഃ।
കുകുരസ്യ സുതോ വഹ്നിർവിലോമാ തനയസ്തതഃ ॥ **19** ॥

കപോതരോമാ തസ്യാനുഃ സഖാ യസ്യ ച തുംബുരുഃ।
അന്ധകോ ദുന്ദുഭിസ്തസ്മാദരിദ്യോതഃ പുനർവസുഃ ॥ **20** ॥

തസ്യാഹുകശ്ചാഹുകീ ച കൻയാ ചൈവാഹുകാത്മജൗ।
ദേവകശ്ചോഗ്രസേനശ്ച ചത്വാരോ ദേവകാത്മജാഃ ॥ **21** ॥

ദേവവാനുപദേവശ്ച സുദേവോ ദേവവർധനഃ।
തേഷാം സ്വസാരഃ സപ്താസൻ ധൃതദേവാദയോ നൃപ ॥ **22** ॥

ശാന്തിദേവോപദേവാ ച ശ്രീദേവാ ദേവരക്ഷിതാ।
സഹദേവാ ദേവകീ ച വസുദേവ ഉവാഹ താഃ ॥ **23** ॥

കംസഃ സുനാമാ ൻയഗ്രോധഃ കങ്കഃ ശങ്കുഃ സുഹൂസ്തഥാ।
രാഷ്ട്രപാലോഽഥ സൃഷ്ടിശ്ച തുഷ്ടിമാനൗഗ്രസേനയഃ ॥ **24** ॥

കംസാ കംസവതീ കങ്കാ ശൂരഭൂ രാഷ്ട്രപാലികാ।
ഉഗ്രസേനദുഹിതരോ വസുദേവാനുജസ്ത്രിയഃ ॥ **25** ॥

ശൂരോ വിദൂരഥാദാസീദ് ഭജമാനഃ സുതസ്തതഃ।
ശിനിസ്തസ്മാത് സ്വയംഭോജോ ഹൃദീകസ്തത്സുതോ മതഃ ॥ **26** ॥

ദേവബാഹുഃ ശതധനുഃ കൃതവർമേതി തത്സുതാഃ।
ദേവമീഢസ്യ ശൂരസ്യ മാരിഷാ നാമ പത്ന്യഭൂത് ॥ **27** ॥

തസ്യാം സ ജനയാമാസ ദശ പുത്രാനകൽമഷാൻ।
വസുദേവം ദേവഭാഗം ദേവശ്രവസമാനകം ॥ **28** ॥

സൃഞ്ജയം ശ്യാമകം കങ്കം ശമീകം വത്സകം വൃകം।
ദേവദുന്ദുഭയോ നേദുരാനകാ യസ്യ ജൻമനി ॥ **29** ॥

വസുദേവം ഹരേഃ സ്ഥാനം വദന്ത്യാനകദുന്ദുഭിം।
പൃഥാ ച ശ്രുതദേവാ ച ശ്രുതകീർതിഃ ശ്രുതശ്രവാഃ ॥ **30** ॥

രാജാധിദേവീ ചൈതേഷാം ഭഗിൻയഃ പഞ്ച കൻയകാഃ।
കുന്തേഃ സഖ്യുഃ പിതാ ശൂരോ ഹ്യപുത്രസ്യ പൃഥാമദാത് ॥ **31** ॥

സാഽഽപ ദുർവാസസോ വിദ്യാം ദേവഹൂതീം പ്രതോഷിതാത്।
തസ്യാ വീർയപരീക്ഷാർഥമാജുഹാവ രവിം ശുചിം ॥ **32** ॥

തദൈവോപാഗതം ദേവം വീക്ഷ്യ വിസ്മിതമാനസാ।
പ്രത്യയാർഥം പ്രയുക്താ മേ യാഹി ദേവ ക്ഷമസ്വ മേ ॥ **33** ॥

അമോഘം ദർശനം ദേവി ആധിത്സേ ത്വയി ചാത്മജം।
യോനിർയഥാ ന ദുഷ്യേത കർതാഹം തേ സുമധ്യമേ ॥ **34** ॥

ഇതി തസ്യാം സ ആധായ ഗർഭം സൂർയോ ദിവം ഗതഃ।
സദ്യഃ കുമാരഃ സഞ്ജജ്ഞേ ദ്വിതീയ ഇവ ഭാസ്കരഃ ॥ **35** ॥

തം സാത്യജന്നദീതോയേ കൃച്ഛ്രാൽലോകസ്യ ബിഭ്യതീ।
പ്രപിതാമഹസ്താമുവാഹ പാണ്ഡുർവൈ സത്യവിക്രമഃ ॥ **36** ॥

ശ്രുതദേവാം തു കാരൂഷോ വൃദ്ധശർമാ സമഗ്രഹീത്।
യസ്യാമഭൂദ് ദന്തവക്ത്ര ഋഷിശപ്തോ ദിതേഃ സുതഃ ॥ **37** ॥

കൈകേയോ ധൃഷ്ടകേതുശ്ച ശ്രുതകീർതിമവിന്ദത।
സന്തർദനാദയസ്തസ്യാം പഞ്ചാസൻ കൈകയാഃ സുതാഃ ॥ **38** ॥

രാജാധിദേവ്യാമാവന്ത്യൗ ജയസേനോഽജനിഷ്ട ഹ।
ദമഘോഷശ്ചേദിരാജഃ ശ്രുതശ്രവസമഗ്രഹീത് ॥ **39** ॥

ശിശുപാലഃ സുതസ്തസ്യാഃ കഥിതസ്തസ്യ സംഭവഃ।
ദേവഭാഗസ്യ കംസായാം ചിത്രകേതുർബൃഹദ്ബലൗ ॥ **40** ॥

കംസവത്യാം ദേവശ്രവസഃ സുവീര ഇഷുമാംസ്തഥാ ।
കങ്കായാമാനകാജ്ജാതഃ സത്യജിത് പുരുജിത് തഥാ ॥ **41** ॥

സൃഞ്ജയോ രാഷ്ട്രപാൽയാം ച വൃഷദുർമർഷണാദികാൻ ।
ഹരികേശഹിരണ്യാക്ഷൗ ശൂരഭൂമ്യാം ച ശ്യാമകഃ ॥ **42** ॥

മിശ്രകേശ്യാമപ്സരസി വൃകാദീൻ വത്സകസ്തഥാ ।
തക്ഷപുഷ്കരശാലാദീൻ ദുർവാർക്ഷ്യാം വൃക ആദധേ ॥ **43** ॥

സുമിത്രാർജുനപാലാദീംഛമീകാത്തു സുദാമിനീ ।
കങ്കശ്ച കർണികായാം വൈ ഋതധാമജയാവപി ॥ **44** ॥

പൗരവീ രോഹിണീ ഭദ്രാ മദിരാ രോചനാ ഇലാ ।
ദേവകീപ്രമുഖാ ആസൻ പത്ന്യ ആനകദുന്ദുഭേഃ ॥ **45** ॥

ബലം ഗദം സാരണം ച ദുർമദം വിപുലം ധ്രുവം ।
വസുദേവസ്തു രോഹിണ്യാം കൃതാദീനുദപാദയത് ॥ **46** ॥

സുഭദ്രോ ഭദ്രവാഹശ്ച ദുർമദോ ഭദ്ര ഏവ ച ।
പൗരവ്യാസ്തനയാ ഹ്യേതേ ഭൂതാദ്യാ ദ്വാദശാഭവൻ ॥ **47** ॥

നന്ദോപനന്ദകൃതകശൂരാദ്യാ മദിരാത്മജാഃ ।
കൗസൽയാ കേശിനം ത്വേകമസൂത കുലനന്ദനം ॥ **48** ॥

രോചനായാമതോ ജാതാ ഹസ്തഹേമാംഗദാദയഃ ।
ഇലായാമുരുവൽകാദീൻ യദുമുഖ്യാനജീജനത് ॥ **49** ॥

വിപൃഷ്ഠോ ധൃതദേവായാമേക ആനകദുന്ദുഭേഃ ।
ശാന്തിദേവാത്മജാ രാജംഛ്രമപ്രതിശ്രുതാദയഃ ॥ **50** ॥

രാജാനഃ കൽപവർഷാദ്യാ ഉപദേവാസുതാ ദശ ।
വസുഹംസസുവംശാദ്യാഃ ശ്രീദേവായാസ്തു ഷട് സുതാഃ ॥ **51** ॥

ദേവരക്ഷിതയാ ലബ്ധാ നവ ചാത്ര ഗദാദയഃ।
വസുദേവഃ സുതാനഷ്ടാവാദധേ സഹദേവയാ ॥ **52** ॥

പുരുവിശ്രുതമുഖ്യാംസ്തു സാക്ഷാദ് ധർമോ വസൂനിവ।
വസുദേവസ്തു ദേവക്യാമഷ്ട പുത്രാനജീജനത് ॥ **53** ॥

കീർതിമന്തം സുഷേണം ച ഭദ്രസേനമുദാരധീഃ।
ഋജും സമ്മർദനം ഭദ്രം സങ്കർഷണമഹീശ്വരം ॥ **54** ॥

അഷ്ടമസ്തു തയോരാസീത് സ്വയമേവ ഹരിഃ കില।
സുഭദ്രാ ച മഹാഭാഗാ തവ രാജൻ പിതാമഹീ ॥ **55** ॥

യദാ യദേഹ ധർമസ്യ ക്ഷയോ വൃദ്ധിശ്ച പാപ്മനഃ।
തദാ തു ഭഗവാനീശ ആത്മാനം സൃജതേ ഹരിഃ ॥ **56** ॥

ന ഹ്യസ്യ ജൻമനോ ഹേതുഃ കർമണോ വാ മഹീപതേ।
ആത്മമായാം വിനേശസ്യ പരസ്യ ദ്രഷ്ടുരാത്മനഃ ॥ **57** ॥

യൻമായാചേഷ്ടിതം പുംസഃ സ്ഥിത്യുത്പത്ത്യപ്യയായ ഹി।
അനുഗ്രഹസ്തന്നിവൃത്തേരാത്മലാഭായ ചേഷ്യതേ ॥ **58** ॥

അക്ഷൗഹിണീനാം പതിഭിരസുരൈർനൃപലാംഛനൈഃ।
ഭുവ ആക്രമ്യമാണായാ അഭാരായ കൃതോദ്യമഃ ॥ **59** ॥

കർമാൺയപരിമേയാണി മനസാപി സുരേശ്വരൈഃ।
സഹസങ്കർഷണശ്ചക്രേ ഭഗവാൻ മധുസൂദനഃ ॥ **60** ॥

കലൗ ജനിഷ്യമാണാനാം ദുഃഖശോകതമോനുദം।
അനുഗ്രഹായ ഭക്തതാനാം സുപുൺയം വ്യതനോദ് യശഃ ॥ **61** ॥

യസ്മിൻ സത്കർണപീയൂഷേ യശസ്തീർഥവരേ സകൃത്।
ശ്രോത്രാഞ്ജലിരുപസ്പൃശ്യ ധുനുതേ കർമവാസനാം ॥ **62** ॥

ഭോജവൃഷ്ണ്യന്ധകമധുശൂരസേനദശാർഹകൈഃ ।
ശ്ലാഘനീയേഹിതഃ ശശ്വത് കുരുസൃഞ്ജയപാണ്ഡുഭിഃ ॥ **63** ॥

സ്നിഗ്ധസ്മിതേക്ഷിതോദാരൈർവാക്യൈർവിക്രമലീലയാ ।
നൃലോകം രമയാമാസ മൂർത്യാ സർവാംഗരമ്യയാ ॥ **64** ॥

യസ്യാനനം മകരകുണ്ഡലചാരുകർണ -
ഭ്രാജത്കപോലസുഭഗം സവിലാസഹാസം ।
നിത്യോത്സവം ന തതൃപുർദൃശിഭിഃ പിബന്ത്യോ
നാർയോ നരാശ്ച മുദിതാഃ കുപിതാ നിമേശ്ച ॥ **65** ॥

ജാതോ ഗതഃ പിതൃഗൃഹാദ് വ്രജമേധിതാർഥോ
ഹത്വാ രിപൂൻ സുതശതാനി കൃതോരുദാരഃ ।
ഉത്പാദ്യ തേഷു പുരുഷഃ ക്രതുഭിഃ സമീജേ
ആത്മാനമാത്മനിഗമം പ്രഥയഞ്ജനേഷു ॥ **66** ॥

പൃഥ്വ്യാഃ സ വൈ ഗുരുഭരം ക്ഷപയൻ കുരൂണാ -
മന്തഃസമുത്ഥകലിനാ യുധി ഭൂപചമ്വഃ ।
ദൃഷ്ട്യാ വിധൂയ വിജയേ ജയമുദ്ഘോഷ്യ
പ്രോച്യോദ്ധവായ ച പരം സമഗാത് സ്വധാമ ॥ **67** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ
വൈയാസിക്യാമഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം നവമസ്കന്ധേ ശ്രീസൂർയസോമവംശാനുകീർതനേ
യദുവംശാനുകീർതനം നാമ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥